

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/170/2008

SUKCESY I ZANIECHANIA RZĄDU DONALDA TUSKA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Wkrótce minie rok od zaprzysiężenia gabinetu Donalda Tuska. Rząd koalicji PO–PSL w porównaniu ze swoimi poprzednikami cieszy się wyjątkowym i niezwykle długo utrzymującym się zaufaniem Polaków. Mimo obserwowanej ostatnio¹ tendencji zniżkowej – pogarszających się notowań Rady Ministrów i jej szefa oraz najgorszego wyniku od początku sprawowania władzy, nadal zwolennicy rządu zdecydowanie przeważają nad jego przeciwnikami². To wskaźniki, o których szefowie poprzednich gabinetów (Jarosław Kaczyński czy Marek Belka) mogli tylko pomarzyć. Jedynie rząd Kazimierza Marcinkiewicza miał porównywalne poparcie społeczne. Liczba pozytywnych ocen działalności obecnego gabinetu także przeważa, choć już nie tak znacząco, nad odsetkiem negatywnych opinii o jego pracy. Warto przypomnieć, że działalność poprzedniego rządu (Jarosława Kaczyńskiego) w analogicznym momencie od czasu powołania była dwukrotnie częściej oceniana negatywnie niż pozytywnie. Zatem jak dotąd w przypadku gabinetu Donalda Tuska pogarszanie się ocen nie świadczy o utracie zaufania społecznego, choć może wskazywać, iż nieuchronnie zbliża się do końca okres poparcia udzielanego – z różnych przyczyn – „na wyrost” i „na kredyt”. Przystępując do analizy poniższych wyników warto pamiętać o proporcjach i różnicach w skali ocen w przypadku urzędującego i poprzednich gabinetów.

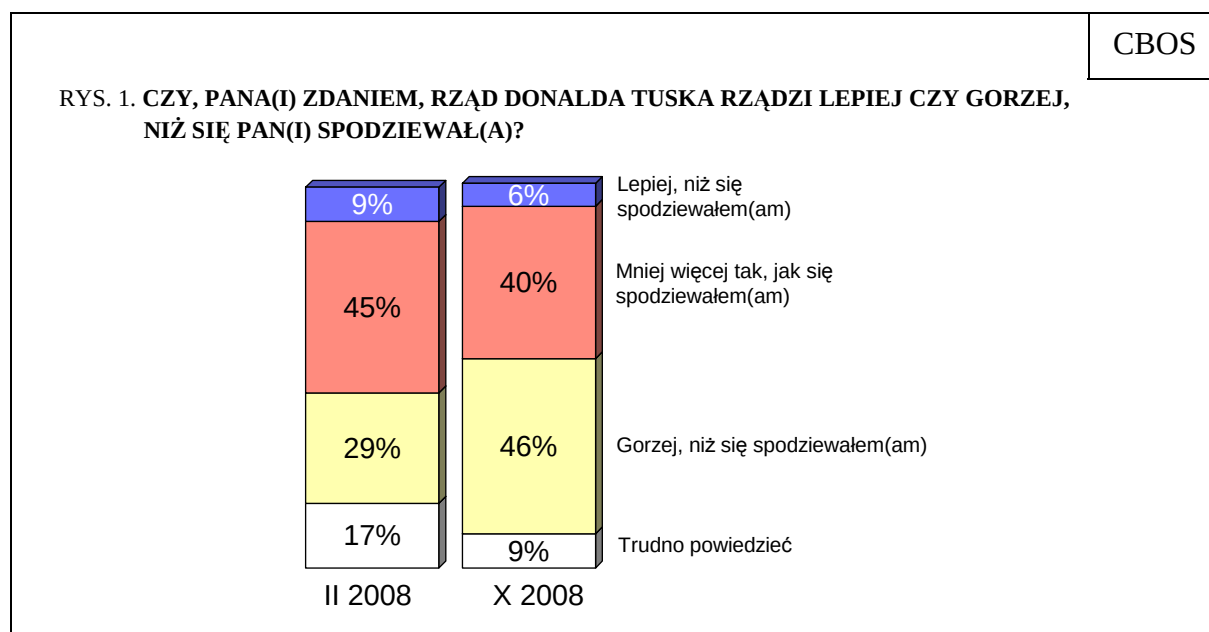
CZY RZĄD SPEŁNIA OCZEKIWANIA WYBORCÓW?

Jedenaście miesięcy pracy gabinetu Donalda Tuska nie przyniosło wielu widocznych sukcesów czy spektakularnych osiągnięć. Rządowi z trudem i nie zawsze udawało się przeforsować własne rozwiązania w parlamencie, a dochodzenie do nich i uzyskiwanie konsensusu między koalicjantami na ogół także nie było proste. Premier Donald Tusk przyjął ze swoją ekipą strategię realizowania przede wszystkim tych elementów programu PO,

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (221) zrealizowano w dniach 3–7 października 2008 roku na liczącej 1107 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Patrz komunikat CBOS „Spadek notowań gabinetu Donalda Tuska”, październik 2008.

o których można sądzić, że nie spotkają się z jednoznacznym odrzuceniem przez prezydenta. Realizację wielu istotnych, choć ocenianych przez opozycję jako kontrowersyjne, obietnic wyborczych odłożono jeśli nie *ad Kalendas Graecas*, to co najmniej do czasów kolejnych wyborów prezydenckich, tłumacząc to polityczną niemożnością ich przeprowadzenia. Trudno się zatem dziwić, że tylko 6% Polaków jest pozytywnie zaskoczonych wynikami pracy koalicji PO–PSL i ocenia, że gabinet Donalda Tuska rządzi lepiej, niż się spodziewali. Najwięcej osób (46%) wyraża rozczarowanie i stwierdza, że efekty pracy rządu Donalda Tuska są słabsze, niż oczekiwali. Niewiele mniej badanych (40%) jest zdania, że obecna ekipa daje sobie radę z rządzeniem mniej więcej tak, jak można się było spodziewać.

W porównaniu z wynikami sondażu lutowego, uzyskanymi po trzech miesiącach sprawowania władzy, widać wyraźny wzrost liczby respondentów wyrażających rozczarowanie rezultatem działań podejmowanych przez rząd (wzrost o 17 punktów procentowych). Na początku roku wielu ankietowanych powstrzymywało się jeszcze od jednoznacznych ocen, o czym świadczy relatywnie wysoki poziom odsetka odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Sondaż październikowy wskazuje, że niezdecydowani dołączyli do grupy ankietowanych, którzy czują się zawiedzeni rezultatami rządów koalicji PO–PSL. O kilka punktów zmniejszyły się odsetki respondentów wyrażających pozytywne zaskoczenie, jak i oceniających, że rząd Donalda Tuska spełnia ich oczekiwania.

Odpowiedzi na pytanie o stopień usatysfakcjonowania rządami koalicji PO–PSL ujawniają wyraźnie polityczny charakter tego typu względnych ocen. Jeśli deklaracje badanych traktować dosłownie, to trzeba by stwierdzić, że najbardziej rozczarowani rządami PO i PSL czują się nie ci, którzy głosowali na te partie, a zatem – zgodnie z logiką – mogli wiązać największe nadzieje z ich rządami, ale ci, którzy ich najbardziej nie lubili i nie lubią. Największy odsetek rozczarowanych znajdujemy wśród wyborców, którzy w 2007 roku głosowali na PiS (64%). Pomijając jednak to polityczne „skrzywienie” wyników, warto odnotować, jak rozkładają się opinie wśród wyborców obu rządzących partii. Spośród sympatyków PSL ponad połowa (52%) czuje się zawiedziona rządami obecnej koalicji, jedna trzecia (33%) spodziewała się mniej więcej takich efektów, a jednocześnie co jedenasty (9% – największy odsetek wśród wyborców wszystkich partii) deklaruje pozytywne zaskoczenie. Można zatem powiedzieć, że oceny sympatyków PSL są w największym stopniu ambiwalentne. Spośród respondentów, którzy w wyborach w 2007 roku oddali głos na PO, tylko 8% to osoby mile zaskoczone rezultatami działalności rządu Donalda Tuska. Prawie połowa wyborców Platformy (48%) deklaruje, że rząd Donalda Tuska spełnia ich oczekiwania, jednak tylko niewiele mniej osób (41%) spodziewało się, że w ciągu jedenastu miesięcy rządowi uda się więcej zdziałać, i wyraża rozczarowanie wynikami jego pracy.

Tabela 1

Wyborcy deklarujący, że w wyborach w 2007 roku głosowali na:	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Donalda Tuska rządzi lepiej czy gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)?			
	Lepiej, niż się spodziewała(a)m	Mniej więcej tak, jak się spodziewała(a)m	Gorzej, niż się spodziewała(a)m	Trudno powiedzieć
	w procentach			
LiD	3	55	38	5
PO	8	48	41	3
PSL	9	33	52	5
PiS	4	26	64	6

Głosy rozczarowania wynikami niemal rocznej pracy gabinetu Donalda Tuska idą w parze z niezbyt przychylnymi opiniami na temat kompetencji osób pracujących w rządzie. Ponad połowa ankietowanych (55%) uważa, że obecna ekipa rządowa nie dysponuje wieloma kompetentnymi ministrami. O przygotowaniu i fachowości członków tego rządu jest przekonanych tylko 27% ankietowanych.

Tabela 2

Można się spotkać z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności.			
Czy, w Pana(i) opinii, rząd:	Kazimierza Marcinkiewicza	Donalda Tuska	
	IV 2006	V 2008	X 2008
	w procentach		
– ma wielu kompetentnych, fachowych ministrów czy też raczej	29	33	27
– nie ma wielu kompetentnych, fachowych ministrów	44	43	55
Trudno powiedzieć	27	24	18

W porównaniu z badaniem sprzed pięciu miesięcy widać wyraźnie pogorszenie się ocen już wówczas niezbyt przychylnych dla rządu. Liczba respondentów przekonanych o braku w składzie Rady Ministrów ludzi kompetentnych wzrosła w tym okresie o 12 punktów procentowych, a zarazem o 6 punktów spadł odsetek osób pozytywnie oceniających fachowość rządowych kadr.

Spośród potencjalnych wyborców PO tylko połowa jest przekonana, że rząd dysponuje odpowiednimi ludźmi, by sprawnie i dobrze rządzić, natomiast ponad jedna trzecia krytycznie ocenia skład personalny gabinetu Donalda Tuska. Sympatycy pozostałych ugrupowań, a także osoby bierne politycznie w większości podzielają krytyczną opinię na temat kompetencji ministrów.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Można się spotkać z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności.		
	Czy, w Pana(i) opinii, rząd Donalda Tuska:		
	ma wielu kompetentnych, fachowych ministrów	nie ma wielu kompetentnych, fachowych ministrów	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	50	37	13
PSL	26	61	13
SLD	30	64	5
PiS	20	70	11
Niezdecydowani	29	48	23
Niegłosujący	18	61	21

CZY RZĄD DĄŻY DO PRZEPROWADZENIA REFORM?

W ciągu ostatnich pięciu miesięcy wyraźnie pogorszyły się opinie o determinacji rządu w przeprowadzaniu reform – koniecznych, ale zarazem trudnych i niebudzących entuzjazmu w wielu grupach społecznych. Zdaniem ponad połowy ankietowanych (55%), rząd PO–PSL uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów kraju, tylko jedna trzecia badanych

(34%) jest zdania, że ma wolę, by je rozwiązywać. Większość Polaków sądzi, że w sposobie prowadzenia polityki przez rząd Donalda Tuska widać koniunkturalizm – w ich ocenie unika on podejmowania trudnych i niepopularnych decyzji (58%). O tym, że obecny gabinet podejmuje trudne decyzje, nawet jeśli nie przysparzają mu one popularności, jest przekonana nieco ponad jedna czwarta respondentów (28%).

Tabela 4

Można się spotkać z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności.			
Czy, w Pana(i) opinii, rząd:	Kazimierza Marcinkiewicza	Donalda Tuska	
	IV 2006	V 2008	X 2008
	w procentach		
– ma wolę rozwiązywania problemów kraju czy też raczej	42	49	34
– uchyla się od rozwiązywania najważniejszych spraw w kraju	43	38	55
Trudno powiedzieć	15	13	11
– podejmuje trudne decyzje, nawet jeśli nie przysparzają mu one popularności czy też raczej	29	35	28
– unika podejmowania niepopularnych decyzji	50	47	58
Trudno powiedzieć	21	18	13

W ciągu ostatnich pięciu miesięcy przybyło Polaków przekonanych o tym, że rząd prowadzi politykę zaniechania i unika rozwiązywania najważniejszych, ale zarazem najtrudniejszych problemów kraju (wzrost o 17 punktów procentowych). Jednocześnie spadła (o 15 punktów) liczba tych, którzy dostrzegają wolę, by te problemy rozwiązywać. Pod tym względem ostatnie oceny rządu Donalda Tuska są gorsze niż oceny rządu Kazimierza Marcinkiewicza.

Nieco mniejsze niekorzystne zmiany odnotowaliśmy w opiniach na temat stopnia populizmu w działaniach rządu. O 11 punktów wzrósł odsetek osób twierdzących, że rząd Donalda Tuska w swojej polityce unika podejmowania decyzji, które mogą mu przynieść spadek popularności, natomiast o 7 punktów spadła liczba przekonanych o determinacji rządu w przeprowadzeniu niezbędnych zmian i reform, nawet wbrew wskaźnikom popularności.

Jest zrozumiałe, że o determinacji rządu w przeprowadzaniu trudnych i niepopularnych reform w największym stopniu są przekonani wyborcy PO. Większość zadeklarowanych zwolenników tej partii uważa, że rząd ma wolę rozwiązywania najważniejszych problemów kraju (67%) i że jest gotów przeprowadzać reformy nawet wbrew

wskaźnikom popularności (56%). Sympatycy pozostałych ugrupowań, w tym współkoalicjanta, a także osoby bierne politycznie, w obu kwestiach mają poważne wątpliwości co do postawy rządu. Większość z nich uważa, że obecny gabinet nie wykazuje determinacji do rozwiązywania najistotniejszych problemów kraju, przy czym najbardziej krytyczni są wyborcy PiS.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Można się spotkać z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności. Czy, w Pana(i) opinii, rząd Donalda Tuska:		
	ma wolę rozwiązywania problemów kraju	uchyla się od rozwiązywania najważniejszych spraw w kraju	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	67	28	5
SLD	41	59	0
PSL	27	60	13
PiS	19	77	5
Niezdecydowani	28	58	14
Nieangażujący	24	60	16

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Można się spotkać z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności. Czy, w Pana(i) opinii, rząd Donalda Tuska:		
	podejmuje trudne decyzje, nawet jeśli nie przysparzają mu one popularności	unika podejmowania niepopularnych decyzji	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	56	37	7
PSL	31	62	8
SLD	21	75	4
PiS	20	75	5
Niezdecydowani	26	49	26
Nieangażujący	19	64	17

OCENY DZIAŁALNOŚCI RZĄDU DONALDA TUSKA W RÓŻNYCH DZIEDZINACH

Podobnie jak przed pięcioma miesiącami zdecydowanie najlepsze oceny zbiera wśród Polaków **polityka zagraniczna** rządu Donalda Tuska. Dwie piąte ankietowanych (41%) uważa, że jest ona dobrze prowadzona (w tym 7% wystawia jej ocenę bardzo dobrą). Co trzeci respondent (34%) sądzi, że polityka zagraniczna obecnego gabinetu zasługuje na notę dostateczną, a tylko co dziesiąty (10%) jest zdania, że należy jej się ocena niedostateczna.

Międzynarodowy wymiar działalności rządu, co zrozumiałe, jest najlepiej oceniany przez zwolenników PO (74% ocen dobrych i bardzo dobrych, 19% dostatecznych i tylko 2% niedostatecznych). Stosunkowo pozytywnie politykę zagraniczną obecnego rządu oceniają także zadeklarowani wyborcy SLD – 47% uważa, że jest ona dobrze prowadzona (31% wystawia jej ocenę dostateczną, a 16% – niedostateczną). Nieco gorzej politykę w tej dziedzinie oceniają sympatycy PSL: 40% z nich uważa, że jest dobrze prowadzona, 47% ocenia ją na dostatecznie, a 2% – na niedostatecznie. Nawet wśród wyjątkowo krytycznych wobec rządu zwolenników PiS co piąty (20%) dobrze ocenia jego działalność na arenie międzynarodowej, 43% wystawia mu ocenę dostateczną, a 25% niedostateczną.

Ponad jedna trzecia Polaków (35%) dobrze lub bardzo dobrze ocenia **sposób kierowania państwem** przez rząd Donalda Tuska. Jako dostateczne postrzega starania rządzących w tym zakresie 43% ankietowanych, a 13% ma do nich poważne zastrzeżenia. W tych dwóch dziedzinach praca rządu Donalda Tuska jest najlepiej oceniana.

Wśród pozostałych aspektów działalności gabinetu PO–PSL dość dobrze wypadają także: **polityka gospodarcza** rządu oraz **troska o bezpieczeństwo obywateli**. W obu tych wymiarach niespełna jedna trzecia ankietowanych wystawia rządowi dobrą ocenę (30% w przypadku gospodarki i 29% w przypadku bezpieczeństwa). Jednocześnie ocena polityki gospodarczej wzbudza wśród Polaków nieco mniej kontrowersji niż dbałość o bezpieczeństwo obywateli. Prawie połowa respondentów (49%) uważa, że przedsięwzięcia rządu podejmowane w gospodarce zasługują na notę dostateczną, a tylko 13% sądzi, że jego starania w tym zakresie są niedostateczne. Natomiast jeśli chodzi o bezpieczeństwo obywateli, to prawie dwie piąte respondentów (39%) wystawia rządowi ocenę dostateczną, a nieco ponad jedna piąta (22%) – niedostateczną.

Opinie na temat dwóch kolejnych dziedzin działalności rządu są bardzo podobne. Nieco ponad jedna czwarta badanych dobrze ocenia działania podejmowane przez gabinet Donalda Tuska **w szkolnictwie i oświacie** (27%), ma także pozytywne zdanie **o polityce informacyjnej rządu** (też 27%). Dwie piąte ankietowanych (41%) ocenia politykę oświatową obecnego rządu jako dostateczną. Prawie co piąty respondent (19%) jest zdania, że pod rządami obecnej koalicji szkolnictwo i oświata są źle prowadzone. Niemal identyczne są opinie na temat polityki informacyjnej rządu. Dwie piąte badanych (41%) uważa, że polityka ta jest realizowana w sposób zadowalający i wystawia jej ocenę dostateczną, a niespełna co piąty (18%) – niedostateczną. Zbliżone są także opinie na temat **zwalczania korupcji**. Co czwarty Polak (25%) dobrze ocenia starania rządu na polu walki z korupcją, więcej niż

co trzeci (36%) sądzi, że jego aktywność w przeciwdziałaniu temu zjawisku jest dostateczna, a co czwarty (26%) uważa, że walka z korupcją jest prowadzona przez obecny gabinet zbyt mało energicznie.

Tabela 7

Dziedziny działalności rządu	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań															
		'98		'99		'00		'01		'02	'03	'04	'05	'07		'08	
		I	X	II	IX	II	XII	I	VII	V	II	III	X	II	IX	V	X
		dotyczące rządów															
		Jerzego Buzka								Leszka Millera		↑		↑		↑	
		Marka Belki Jarosława Kaczyńskiego Donald Tuska															
w procentach																	
Gospodarka	Dobra	24	25	16	12	12	9	11	7	13	9	4	12	20	30	34	30
	Dostateczna	33	48	49	44	46	41	48	42	51	51	37	49	48	42	45	49
	Niedostateczna	17	15	27	38	37	40	34	45	24	30	51	23	21	21	10	13
	Trudno powiedzieć	25	11	8	7	5	9	7	6	13	9	8	16	11	6	11	9
Kierowanie państwem	Dobra	30	33	24	17	17	15	18	13	28	20	6	14	21	22	43	35
	Dostateczna	32	42	45	43	45	44	47	45	45	45	38	46	40	37	38	43
	Niedostateczna	11	10	21	31	31	30	26	35	16	21	48	23	30	36	10	13
	Trudno powiedzieć	27	14	10	9	8	11	9	7	12	14	8	17	9	5	9	9
Właściwe gospodarowanie pieniędzmi publicznymi	Dobra	15	14	11	7	8	4	6	4	11	5	2	9	12	18	27	23
	Dostateczna	24	32	30	27	28	26	28	25	32	30	18	31	34	35	36	40
	Niedostateczna	29	28	40	53	55	56	55	62	36	47	68	39	39	34	15	22
	Trudno powiedzieć	32	26	19	13	9	14	11	9	21	18	12	21	15	14	22	15
Polityka zagraniczna	Dobra	35	47	45	44	38	34	41	31	37	34	21	23	16	21	50	41
	Dostateczna	25	23	27	27	35	35	32	37	32	33	39	38	32	29	26	34
	Niedostateczna	7	7	10	13	14	14	11	17	12	14	21	15	35	38	9	10
	Trudno powiedzieć	33	23	17	16	13	17	15	15	19	19	19	23	17	13	15	16
Polityka rolna	Dobra	10	6	3	4	5	3	4	3	9	6	3	14	12	20	22	18
	Dostateczna	23	25	16	16	21	19	21	23	29	32	26	37	38	37	32	38
	Niedostateczna	31	52	74	74	68	68	65	66	43	45	54	28	32	27	16	24
	Trudno powiedzieć	36	17	7	6	6	10	9	8	19	17	17	22	18	16	30	20
Opieka nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy	Dobra	18	10	8	5	6	4	6	5	6	5	2	7	14	16	18	16
	Dostateczna	27	30	23	22	22	20	25	24	27	29	18	26	30	32	40	40
	Niedostateczna	33	46	61	67	65	69	63	65	55	57	72	52	46	44	26	33
	Trudno powiedzieć	23	14	8	7	6	7	6	5	12	9	7	15	10	8	16	12

Tabela 7 (cd.)

[illegible]

Tylko nieco gorzej postrzegany jest sposób **gospodarowania pieniędzmi publicznymi** przez gabinet Donalda Tuska. Prawie jedna czwarta Polaków (23%) dobrze ocenia działania rządu w tym zakresie, a dwie piąte badanych (40%) jest zdania, że w sposób zadowalający gospodaruje on publicznymi środkami. Ponad jedna piąta pytanym (22%) wyraża opinię krytyczną.

Polityka rolna obecnego gabinetu jest dobrze oceniana przez mniej niż jedną piątą ankietowanych (18%). Prawie dwie piąte respondentów (38%) wystawia działaniom rządu w tej dziedzinie ocenę dostateczną. Niespełna jedna czwarta badanych (24%) wyraża niezadowolenie z polityki rolnej prowadzonej przez koalicję PO–PSL. Warto zauważyć, że sami rolnicy oceniają działalność rządu w tej dziedzinie zdecydowanie krytycznie: większość z nich (64%) wystawia jej ocenę niedostateczną, prawie co czwarty (23%) – dostateczną, a zaledwie 6% – dobrą.

Jeszcze bardziej krytyczne są opinie na temat **opieki nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy** ze strony państwa. Tylko 16% respondentów jest zdania, że rząd dobrze się wywiązuje z tego zadania. Dwie piąte badanych (40%) sądzi, że obowiązek opieki nad grupami gorzej sytuowanymi jest wypełniany tylko w sposób dostateczny. Co trzeci ankietowany (33%) uważa, że rząd niewystarczająco troszczy się o ludzi najbardziej potrzebujących wsparcia.

Spośród wszystkich trzynastu dziedzin działalności rządu, poddanych ocenie badanych, najgorzej zostały ocenione: opieka zdrowotna, budowa dróg i autostrad oraz przygotowania do organizacji mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 roku.

Polityka zdrowotna już w poprzednim badaniu znajdowała się najniżej w naszym rankingu. Po kolejnych pięciu miesiącach nic się w tej dziedzinie nie zmieniło. Tylko 14% ankietowanych dobrze ocenia dbałość rządu Donalda Tuska o publiczną służbę zdrowia. Ponad jedna trzecia respondentów (37%) wystawia polityce zdrowotnej noty dostateczne, a największa grupa (42%) ocenia ją bardzo krytycznie. Spośród zadeklarowanych zwolenników PO tylko nieco ponad jedna piąta (22%) dobrze wypowiada się o polityce rządu w służbie zdrowia, znacznie więcej osób (46%) ocenia ją na dostatecznie, a niespełna co trzeci zwolennik rządzącej partii (30%) ma negatywną opinię na ten temat. Jeszcze bardziej krytyczni są w tej sprawie wyborcy PSL: 44% ocen niedostatecznych, 31% dostatecznych i tylko 13% dobrych. Politykę zdrowotną rządu Donalda Tuska najgorzej oceniają zadeklarowani wyborcy SLD i PiS. Większość sympatyków tych partii (odpowiednio 57% i 53%) jako niedostateczne ocenia działania podejmowane przez rząd w tym zakresie,

co trzeci (po 34%) uważa je za dostateczne, a tylko 9% w przypadku SLD i 6% w przypadku PiS wyraża pozytywną opinię na ten temat.

Do aspektów działalności rządu, o których Polacy mają najgorszą opinię, należy także program **budowy autostrad**, po raz pierwszy oceniany w naszym badaniu. Niespełna jedna piąta badanych (19%) uważa, że obecny gabinet buduje drogi i autostrady w dobrym tempie, ponad jedna czwarta respondentów (29%) wystawia mu w tej dziedzinie notę dostateczną, a największa grupa (45%) – ocenę niedostateczną. Negatywnie zostały zrecenzowane przez Polaków także prestiżowe dla wizerunku naszego kraju na arenie międzynarodowej **przygotowania do organizacji mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 roku** (również uwzględnione po raz pierwszy). Zdaniem 44% ankietowanych, stan przygotowań Polski do organizacji tego wydarzenia sportowego jest niedostateczny. Tylko 29% badanych ocenia na dostatecznie przyjęty przez rząd program budowy stadionów i przygotowania infrastruktury do obsługi Euro 2012, a zaledwie co dziesiąty (10%) uważa, że zasługuje on na dobrą ocenę. Warto zauważyć, że w tej dziedzinie Polacy są najbardziej krytyczni wobec rządu – odsetek wszystkich głosów pozytywnych (bardzo dobrych, dobrych i dostatecznych – w sumie 39%) jest niższy niż liczba głosów negatywnych (44%).

W ciągu ostatnich pięciu miesięcy we wszystkich analizowanych aspektach działalności rządu (oczywiście poza tymi, które były badane po raz pierwszy) oceny Polaków się pogorszyły. Spadły przede wszystkim odsetki dobrych ocen w tych dziedzinach, które w maju były oceniane najlepiej. W największym stopniu na niekorzyść zmieniły się opinie na temat polityki informacyjnej rządu (10-punktowy spadek ocen dobrych, 3-punktowy wzrost ocen niedostatecznych), polityki zagranicznej (spadek dobrych ocen o 9 punktów) oraz kierowania państwem (spadek dobrych ocen o 8 punktów procentowych, wzrost ocen niedostatecznych o 3 punkty). Przyrost krytycyzmu jest najbardziej widoczny w opiniach o polityce rolnej rządu (wzrost ocen niedostatecznych o 8 punktów) oraz opiece nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy (wzrost o 7 punktów).

Pogorszenie ocen sprawiło, że obecnie rząd Donalda Tuska nie wypada już tak dobrze na tle poprzedników jak pięć miesięcy temu.

W dziedzinie służby zdrowia działalność wszystkich rządów od 1998 roku (odkąd prowadzimy taki pomiar) oceniana była negatywnie, choć nie zawsze najgorzej. Przy czym w przypadku wszystkich rządów (z wyjątkiem dwóch pierwszych pomiarów w 1998 roku dotyczących ekipy Jerzego Buzka) odsetki ocen negatywnych wyraźnie przekraczały liczbę opinii pozytywnych (dostatecznych i dobrych). W przypadku obecnego gabinetu pięć miesięcy

temu suma ocen pozytywnych była wyższa niż niedostatecznych, a zatem nawet najsłabszy punkt rządu Donalda Tuska był wówczas postrzegany przez Polaków zdecydowanie lepiej niż w przypadku wszystkich gabinetów od 1998 roku. Obecnie ta różnica znikła – oceny negatywne przeważają także w ocenie polityki zdrowotnej rządu Donalda Tuska. W sumie jednak oceny te są ciągle nieco lepsze niż w przypadku rządu Jarosława Kaczyńskiego, Marka Belki czy Leszka Millera. Wydaje się, że – mimo pewnego zwątpienia – Polacy jeszcze nie całkiem stracili nadzieję, że obecna ekipa przeprowadzi reformę publicznej służby zdrowia.

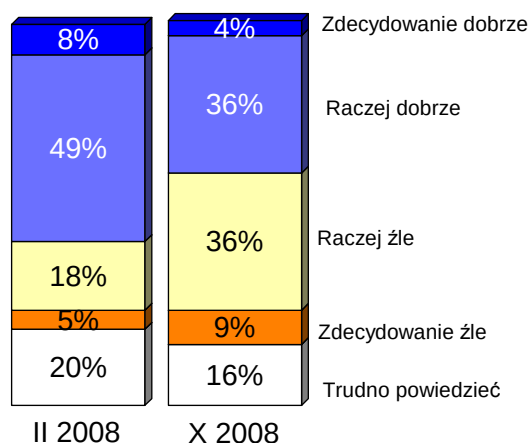
Rząd Donalda Tuska ciągle wypada lepiej, choć nie we wszystkich wymiarach, niż jego bezpośredni poprzednik, czyli gabinet Jarosława Kaczyńskiego. Największa różnica pozostaje w ocenach polityki zagranicznej (średnio 37% ocen niedostatecznych rządu Jarosława Kaczyńskiego wobec 10% negatywnych ocen rządu Donalda Tuska w sondażu październikowym), a także sposobu kierowania państwem (średnio 33% ocen negatywnych poprzedniego rządu wobec 13% obecnego). Natomiast urzędująca ekipa otrzymała w październiku mniej wskazań pozytywnych niż jej poprzedniczka za walkę z korupcją (średnio 38% dobrych ocen rządu Jarosława Kaczyńskiego wobec 25% ocen pozytywnych rządu Donalda Tuska) oraz za troskę o bezpieczeństwo obywateli (średnio 40% wobec 29%).

WSPÓŁPRACA MIĘDZY KOALICJANTAMI I PREZYDENTEM

Możliwość realizacji programu wyborczego PO jest – poza wolą polityczną jej przywódców – ograniczona z jednej strony przez PSL i koalicyjny kompromis programowy, a z drugiej – przez ewentualne weta ze strony prezydenta. Zapytaliśmy Polaków, jak oceniają te dwa aspekty funkcjonowania rządu.

Ankietowani oceniający, że współpraca między partiami tworzącymi obecną koalicję rządową nie układa się dobrze (45%), nieco przeważają nad tymi, którzy twierdzą, że jest ona dobra i rzeczowa (40%). Co szósty badany (16%) nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie.

RYS. 2. JAK PAN(I) OCENIA, CZY WSPÓŁPRACA MIĘDZY PARTIAMI WCHODZĄCYMI W SKŁAD KOALICJI RZĄDOWEJ (PO–PSL) UKŁADA SIĘ DOBRZE CZY TEŻ ŹŁE?

Wyniki październikowego sondażu wskazują, że zgrzyty w koalicji są dostrzegalne dla publiczności – w ciągu ośmiu miesięcy liczba negatywnych opinii na temat jakości współpracy między PO i PSL wzrosła o 22 punkty procentowe, a odsetek ocen pozytywnych spadł o 17 punktów.

Jedynie zadeklarowani wyborcy PO w większości są przekonani, że współpraca między partiami tworzącymi koalicję rządową dobrze się układa. W pozostałych elektoratach, w tym PSL, ponad połowa negatywnie ocenia jakość tej współpracy. Warto zauważyć, że wśród sympatyków PSL odsetek pozytywnych opinii w tej kwestii jest najniższy.

Tabela 8

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między partiami wchodzącymi w skład koalicji rządowej (PO–PSL) układa się dobrze czy też źle?	Potencjalne elektoraty					Niegłosujący
	PO	SLD	PiS	PSL	Niezdecydowani	
	w procentach					
Dobrze	63	40	34	29	35	30
Źle	32	51	54	54	45	48
Trudno powiedzieć	6	9	12	17	20	22

Współpraca między rządem a prezydentem, wywodzącym się z konkurencyjnego ugrupowania, była zawsze trudna, jednak niedawny spór kompetencyjny o to, kto powinien reprezentować Polskę na szczycie w Brukseli, mógł uświadomić społeczeństwu, że jest on przejawem głębokiego konfliktu dzielącego osoby zajmujące najwyższe stanowiska w państwie. Ten polityczny spektakl rozgrywał się na oczach całej Europy, mimo świadomości obu stron, iż godzi w prestiż i pozycję Polski na arenie międzynarodowej.

Zdecydowana większość Polaków (87%) sądzi, że współpraca między rządem a prezydentem źle się układa, a zaledwie 6% ma odmienne zdanie na ten temat. W porównaniu z pomiarem z lutego oceny niemal się nie zmieniły. W połowie roku ocena stosunków między prezydentem a premierem była trochę lepsza, jednak nieco inny sposób zadania pytania uniemożliwia, niestety, wyciągnięcie jakichś poważniejszych wniosków.

Tabela 9

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między rządem Donalda Tuska a prezydentem Lechem Kaczyńskim układa się dobrze czy też źle?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	II 2008	VI 2008*	X 2008
	w procentach		
Zdecydowanie dobrze	0	1	1
Raczej dobrze	7	16	5
Raczej źle	45	43	41
Zdecydowanie źle	40	26	46
Trudno powiedzieć	8	14	7

* W tym badaniu pytanie brzmiało: „Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?”

O złej współpracy między rządem a prezydentem przekonani są sympatycy wszystkich liczących się ugrupowań.

Tabela 10

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między rządem Donalda Tuska a prezydentem Lechem Kaczyńskim układa się dobrze czy też źle?	Potencjalne elektoraty					Niegłosujący
	SLD	PO	PSL	PiS	Niezdecydowani	
	w procentach					
Dobrze	4	7	2	8	6	5
Źle	94	91	90	90	87	84
Trudno powiedzieć	2	2	9	2	7	11

Pod koniec pierwszego roku sprawowania władzy przez obecny rząd Polacy – jak się wydaje – zaczynają go rozliczać z efektów jego pracy. Prawie połowa badanych czuje się rozczarowana wynikami działalności gabinetu Donalda Tuska i uważa, że rządzi on gorzej, niż się spodziewali. Tylko nieliczni są mile zaskoczeni. Wśród wyborców Platformy Obywatelskiej z 2007 roku niemal połowa konstatuje, że rząd spełnia ich oczekiwania, jednak niewiele mniej osób mówi o rozczarowaniu. Można powiedzieć, że wyborcy PO stosunkowo często czują się zawiedzeni rezultatami działalności rządu, choć na razie nie stracili serca i zaufania do popieranej przez siebie partii. W gorszym stanie politycznego ducha są wyborcy PSL – drugiej z koalicyjnych partii. W większości czują się oni rozczarowani tym, co rządowi udało się osiągnąć podczas rocznej pracy, rzadziej sądzą, że rząd PO–PSL spełnia ich oczekiwania.

W ciągu ostatnich pięciu miesięcy wyraźnie pogorszyły się opinie o determinacji rządu w przeprowadzeniu koniecznych reform. Obecnie większość ankietowanych powątpiewa, czy chce on rzeczywiście rozwiązywać najważniejsze problemy kraju, a także czy jest gotów podejmować trudne i bolesne decyzje nawet wbrew wskaźnikom popularności (badanie było przeprowadzone przed burzliwą dyskusją i protestami w sprawie zmiany zasad przyznawania wcześniejszych emerytur). Wzrosła też liczba respondentów, którzy podważają kompetencje co najmniej niektórych ministrów w gabinecie Donalda Tuska.

Wśród różnych wymiarów aktywności rządu Polakom zdecydowanie najbardziej podoba się prowadzona przez niego polityka zagraniczna, odpowiada im także sposób kierowania państwem. Pozytywnie, choć nieco gorzej, oceniona została działalność ekipy rządowej w dziedzinie gospodarki, zwalczania przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa obywateli, szkolnictwa oraz polityki informacyjnej. Natomiast najgorzej wypadły oceny efektów pracy rządu w dziedzinie budowy dróg i autostrad, negatywnie oceniono też dotychczasowe przygotowania do mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 roku. Krytyczne opinie zebrały również dotychczasowe działania podejmowane w dziedzinie opieki zdrowotnej.

Wydaje się, że to kontekst polityczny sprawia, iż obecny rząd funkcjonuje w przekonaniu o niemożności zrealizowania wielu reform zapowiedzianych w programie wyborczym, ponieważ ich wprowadzenie zostanie zablokowane przez weto prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Brak widocznych reformatorskich wysiłków, bez względu na przyczynę, sprawia jednak, że wielu Polaków zaczyna wątpić, czy rząd rzeczywiście chce przeprowadzać reformy i zmieniać kraj zgodnie z obietnicami wyborczymi. Jak dotychczas wydaje się, że pamięć o stylu rządzenia i języku uprawiania polityki za rządów poprzedniej koalicji jest ciągle dla wielu wyborców wystarczającym powodem, by zapewniać obecnemu gabinetowi stosunkowo liczną rzeszę zwolenników. Jednak zmiany w deklaracjach badanych wskazują, że okres bezkrytycznej akceptacji zbliża się do końca i dotrwanie z dotychczasowym poparciem społecznym do wyborów prezydenckich może się okazać trudne.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Donalda Tuska rządzi lepiej czy gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)?				Liczba osób
		Lepiej, niż się spodziewałem(am)	Mniej więcej tak, jak się spodziewałem(am)	Gorzej, niż się spodziewałem(am)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		6	40	46	9	1106
Płeć	Mężczyźni	8	40	44	7	521
	Kobiety	5	39	47	10	585
Wiek	18-24 lata	9	44	36	11	159
	25-34	8	41	43	8	202
	35-44	3	41	48	9	168
	45-54	5	41	47	6	190
	55-64	6	38	50	6	178
	65 lat i więcej	6	35	49	11	209
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	36	47	9	416
	Miasto do 20 tys.	4	34	49	13	151
	20-100 tys.	9	35	48	8	218
	101-500 tys.	6	52	36	7	172
	501 tys. i więcej mieszk.	4	46	46	4	149
Wykształcenie	Podstawowe	6	34	47	13	306
	Zasadnicze zawodowe	7	40	45	8	280
	Średnie	7	39	47	7	370
	Wyższe	4	51	40	5	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	3	57	37	2	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	6	39	46	9	113
	Pracownicy fiz.- umysł.	10	44	42	3	85
	Robotnicy wykwalifikowani	5	43	44	9	115
	Robotnicy niewykwalifik.	10	39	40	11	73
	Rolnicy		31	59	10	59
	Pracujący na własny rach.		42	46	13	39
Bierni zawodowo	Renciści	7	33	52	9	87
	Emeryci	6	35	50	9	244
	Uczniowie i studenci	11	44	34	11	81
	Bezrobotni	8	37	44	11	75
	Gospodynie domowe i inni	7	40	46	8	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	35	49	8	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	44	45	7	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	47	39	8	257
	prywatnym gosp. rolnym		30	60	9	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	5	38	48	9	265
	501-750	9	36	45	10	187
	751-1000	7	44	43	5	183
	1001-1500	8	46	41	6	150
	Powyżej 1500 zł	6	45	45	4	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	30	54	10	231
	Średnie	5	40	46	8	509
	Dobre	8	45	39	8	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	48	35	15	49
	Raz w tygodniu	6	37	49	9	579
	1-2 razy w miesiącu	9	45	42	4	165
	Kilka razy w roku	6	40	46	8	211
	W ogóle nie uczestniczy	8	43	36	13	103
Poglądy polityczne	Lewica	9	41	44	6	153
	Centrum	5	44	44	7	322
	Prawica	8	43	45	4	373
	Trudno powiedzieć	5	27	49	19	257

Tabela 2

		Można spotkać się z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności. Czy, w Pana(i) opinii, rząd Donalda Tuska			Liczba osób
		ma wolę rozwiązywania problemów kraju	uchyla się od rozwiązywania najważniejszych spraw w kraju	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	55	11	1103
Płeć	Mężczyźni	35	57	8	517
	Kobiety	33	53	14	586
Wiek	18-24 lata	41	50	9	159
	25-34	27	64	9	202
	35-44	34	56	10	167
	45-54	34	56	10	188
	55-64	41	52	8	179
	65 lat i więcej	30	50	20	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	61	15	415
	Miasto do 20 tys.	35	51	14	151
	20-100 tys.	34	57	9	218
	101-500 tys.	44	48	8	172
	501 tys. i więcej mieszk.	51	45	4	147
Wykształcenie	Podstawowe	23	58	19	305
	Zasadnicze zawodowe	33	59	8	280
	Średnie	39	52	9	369
	Wyższe	47	47	6	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	47	46	7	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	47	49	4	112
	Pracownicy fiz.- umysł.	36	59	5	85
	Robotnicy wykwalifikowani	32	57	11	115
	Robotnicy niewykwalifik.	33	57	10	73
	Rolnicy	17	72	11	58
	Pracujący na własny rach.	33	59	8	39
Bierni zawodowo	Renciści	29	56	15	87
	Emeryci	34	50	16	244
	Uczniowie i studenci	43	51	6	81
	Bezrobotni	26	56	17	75
	Gospodynie domowe i inni	23	64	13	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	39	53	7	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	38	56	6	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	53	7	257
	prywatnym gosp. rolnym	13	75	12	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	64	13	263
	501-750	26	61	13	187
	751-1000	49	42	9	183
	1001-1500	40	50	10	150
	Powyżej 1500 zł	49	43	7	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	62	15	231
	Średnie	32	55	13	507
	Dobre	44	50	6	365
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	67	12	49
	Raz w tygodniu	32	56	12	576
	1-2 razy w miesiącu	38	50	12	163
	Kilka razy w roku	36	55	9	212
	W ogóle nie uczestniczy	42	51	7	103
Poglądy polityczne	Lewica	35	56	9	153
	Centrum	34	56	9	322
	Prawica	42	53	5	369
	Trudno powiedzieć	23	55	22	258

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska od chwili jego powstania w dziedzinie polityki zagranicznej ?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		41	34	10	16	1107
Płeć	Mężczyźni	43	34	13	11	521
	Kobiety	39	33	8	20	586
Wiek	18-24 lata	46	30	10	14	159
	25-34	42	35	9	14	202
	35-44	44	27	16	14	168
	45-54	35	42	9	14	190
	55-64	42	35	8	15	179
	65 lat i więcej	36	32	10	22	209
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	36	12	21	417
	Miasto do 20 tys.	34	35	8	22	151
	20-100 tys.	42	37	9	12	218
	101-500 tys.	53	30	11	6	172
	501 tys. i więcej mieszk.	56	25	7	12	149
Wykształcenie	Podstawowe	33	31	10	26	307
	Zasadnicze zawodowe	35	38	11	16	280
	Średnie	46	32	10	12	370
	Wyższe	54	35	7	4	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	58	31	6	5	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	53	26	11	9	113
	Pracownicy fiz.- umysł.	42	32	12	14	85
	Robotnicy wykwalifikowani	30	46	10	14	115
	Robotnicy niewykwalifik.	31	32	12	24	73
	Rolnicy	13	47	11	29	59
	Pracujący na własny rach.	52	34	12	3	39
Bierni zawodowo	Renciści	33	36	11	20	87
	Emeryci	41	33	9	17	245
	Uczniowie i studenci	54	22	10	14	81
	Bezrobotni	34	32	14	21	75
	Gospodynie domowe i inni	41	36	3	20	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	33	11	12	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	37	9	12	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	46	33	11	11	257
	prywatnym gosp. rolnym	13	54	9	24	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	29	34	12	25	265
	501-750	40	38	7	15	187
	751-1000	42	37	7	13	183
	1001-1500	50	33	10	7	150
	Powyżej 1500 zł	64	22	6	7	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	38	13	20	231
	Średnie	36	37	10	17	510
	Dobre	53	26	8	12	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	33	21	14	49
	Raz w tygodniu	39	34	10	18	579
	1-2 razy w miesiącu	44	34	8	13	165
	Kilka razy w roku	42	33	11	13	212
	W ogóle nie uczestniczy	46	32	7	15	103
Poglądy polityczne	Lewica	49	33	8	10	153
	Centrum	41	37	10	12	322
	Prawica	48	32	10	9	373
	Trudno powiedzieć	24	32	11	33	258

Tabela 4

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska od chwili jego powstania w dziedzinie kierowania państwem ?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		35	43	13	9	1107
Płeć	Mężczyźni	36	43	17	5	521
	Kobiety	35	43	11	12	586
Wiek	18-24 lata	42	40	11	8	159
	25-34	29	48	14	9	202
	35-44	32	41	18	9	168
	45-54	37	45	13	5	190
	55-64	43	41	10	6	179
	65 lat i więcej	31	41	13	15	209
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	42	17	12	417
	Miasto do 20 tys.	35	39	13	12	151
	20-100 tys.	37	42	14	7	218
	101-500 tys.	45	45	8	2	172
	501 tys. i więcej mieszk.	40	47	7	6	149
Wykształcenie	Podstawowe	30	41	15	14	307
	Zasadnicze zawodowe	34	42	15	8	280
	Średnie	38	44	11	7	370
	Wyższe	41	44	12	3	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	46	41	12	1	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	38	44	12	6	113
	Pracownicy fiz.- umysł.	39	41	13	7	85
	Robotnicy wykwalifikowani	29	54	11	7	115
	Robotnicy niewykwalifik.	30	40	14	16	73
	Rolnicy	20	43	21	16	59
	Pracujący na własny rach.	43	42	13	2	39
Bierni zawodowo	Renciści	27	44	18	11	87
	Emeryci	37	38	14	11	245
	Uczniowie i studenci	42	43	8	7	81
	Bezrobotni	40	36	16	8	75
	Gospodynie domowe i inni	33	51	9	7	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	48	11	7	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	45	13	6	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	39	41	14	6	257
	prywatnym gosp. rolnym	19	47	22	13	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	28	43	15	14	265
	501-750	37	40	15	7	187
	751-1000	42	42	11	5	183
	1001-1500	41	44	10	5	150
	Powyżej 1500 zł	46	39	11	3	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	42	21	11	231
	Średnie	33	45	13	9	510
	Dobre	44	40	9	7	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	36	26	10	49
	Raz w tygodniu	32	45	14	9	579
	1-2 razy w miesiącu	43	37	12	8	165
	Kilka razy w roku	37	40	15	8	212
	W ogóle nie uczestniczy	41	46	5	7	103
Poglądy polityczne	Lewica	40	46	11	4	153
	Centrum	35	45	12	8	322
	Prawica	42	40	14	4	373
	Trudno powiedzieć	24	41	15	20	258

Tabela 5

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska od chwili jego powstania w dziedzinie budowy dróg i autostrad ?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		19	29	45	7	1107
Płeć	Mężczyźni	18	26	52	4	521
	Kobiety	20	30	39	11	586
Wiek	18-24 lata	21	33	44	2	159
	25-34	19	27	52	3	202
	35-44	20	29	47	5	168
	45-54	18	30	46	6	190
	55-64	18	28	47	7	179
	65 lat i więcej	17	26	37	20	209
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	28	43	10	417
	Miasto do 20 tys.	13	26	51	10	151
	20-100 tys.	16	30	48	6	218
	101-500 tys.	21	33	43	4	172
	501 tys. i więcej mieszk.	28	25	44	3	149
Wykształcenie	Podstawowe	20	24	41	16	307
	Zasadnicze zawodowe	20	31	44	5	280
	Średnie	17	33	46	5	370
	Wyższe	18	24	55	2	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	19	26	51	4	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	17	26	56	1	113
	Pracownicy fiz.- umysł.	24	23	49	4	85
	Robotnicy wykwalifikowani	17	35	44	4	115
	Robotnicy niewykwalifik.	22	27	44	8	73
	Rolnicy	21	31	36	11	59
	Pracujący na własny rach.	11	22	67		39
Bierni zawodowo	Renciści	16	34	41	9	87
	Emeryci	18	27	40	15	245
	Uczniowie i studenci	23	28	46	3	81
	Bezrobotni	23	28	40	8	75
	Gospodynie domowe i inni	14	34	46	6	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	31	50	3	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	32	47	5	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	21	23	53	3	257
	prywatnym gosp. rolnym	23	31	40	7	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	26	44	9	265
	501-750	21	23	47	9	187
	751-1000	19	39	35	6	183
	1001-1500	19	31	43	7	150
	Powyżej 1500 zł	21	25	52	3	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	26	51	8	231
	Średnie	19	28	45	9	510
	Dobre	21	31	43	5	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	25	39	13	49
	Raz w tygodniu	17	29	46	8	579
	1-2 razy w miesiącu	26	32	35	7	165
	Kilka razy w roku	18	26	51	6	212
	W ogóle nie uczestniczy	20	29	47	5	103
Poglądy polityczne	Lewica	22	25	50	3	153
	Centrum	18	28	47	6	322
	Prawica	21	33	42	4	373
	Trudno powiedzieć	15	25	45	16	258

Tabela 6

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska od chwili jego powstania w dziedzinie opieki zdrowotnej ?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		14	37	42	7	1107
Płeć	Mężczyźni	13	39	42	5	521
	Kobiety	15	36	41	8	586
Wiek	18-24 lata	20	45	26	9	159
	25-34	13	39	40	8	202
	35-44	13	29	53	4	168
	45-54	15	39	42	3	190
	55-64	14	36	44	6	179
	65 lat i więcej	12	35	43	10	209
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	37	39	9	417
	Miasto do 20 tys.	14	29	47	10	151
	20-100 tys.	14	40	41	5	218
	101-500 tys.	14	38	45	3	172
	501 tys. i więcej mieszk.	14	43	39	4	149
Wykształcenie	Podstawowe	16	35	39	10	307
	Zasadnicze zawodowe	15	36	43	6	280
	Średnie	13	41	39	6	370
	Wyższe	13	33	50	4	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	13	32	54	1	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	9	37	49	5	113
	Pracownicy fiz.- umysł.	14	32	46	8	85
	Robotnicy wykwalifikowani	15	46	33	6	115
	Robotnicy niewykwalifik.	15	38	38	9	73
	Rolnicy	14	42	37	7	59
	Pracujący na własny rach.	9	50	41		39
Bierni zawodowo	Renciści	15	30	50	5	87
	Emeryci	13	34	46	7	245
	Uczniowie i studenci	18	46	26	10	81
	Bezrobotni	23	36	30	11	75
	Gospodynie domowe i inni	16	35	38	11	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	38	46	3	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	42	41	6	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	12	41	40	6	257
	prywatnym gosp. rolnym	15	37	45	3	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	15	35	39	12	265
	501-750	17	37	40	5	187
	751-1000	16	31	49	3	183
	1001-1500	9	41	47	3	150
	Powyżej 1500 zł	15	40	40	5	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	31	51	8	231
	Średnie	12	37	43	7	510
	Dobre	20	42	33	5	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	28	47	11	49
	Raz w tygodniu	14	37	43	6	579
	1-2 razy w miesiącu	14	41	37	7	165
	Kilka razy w roku	15	33	43	9	212
	W ogóle nie uczestniczy	16	45	33	6	103
Poglądy polityczne	Lewica	11	37	48	4	153
	Centrum	13	38	42	7	322
	Prawica	17	40	39	4	373
	Trudno powiedzieć	15	32	41	12	258

Tabela 7

		Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między partiami wchodzącymi w skład koalicji rządowej (PO, PSL) układa się dobrze czy też źle?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		40	45	16	1106
Płeć	Mężczyźni	46	43	12	520
	Kobiety	34	47	19	586
Wiek	18-24 lata	39	41	20	159
	25-34	44	42	14	202
	35-44	38	48	14	167
	45-54	39	48	13	190
	55-64	40	48	12	179
	65 lat i więcej	37	42	21	209
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	46	17	417
	Miasto do 20 tys.	44	37	19	150
	20-100 tys.	33	50	18	218
	101-500 tys.	44	48	9	172
	501 tys. i więcej mieszk.	49	37	14	149
Wykształcenie	Podstawowe	33	46	21	307
	Zasadnicze zawodowe	36	46	18	279
	Średnie	43	46	11	370
	Wyższe	51	37	12	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	55	38	7	71
	Prac. umysł. niż. szczebla	52	43	5	113
	Pracownicy fiz.- umysł.	34	50	16	85
	Robotnicy wykwalifikowani	35	48	17	114
	Robotnicy niewykwalifik.	39	45	17	73
	Rolnicy	33	43	24	59
	Pracujący na własny rach.	49	43	7	39
Bierni zawodowo	Renciści	31	49	20	87
	Emeryci	38	46	16	245
	Uczniowie i studenci	42	39	19	81
	Bezrobotni	38	47	16	75
	Gospodynie domowe i inni	36	39	24	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	42	9	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	49	11	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	43	14	256
	prywatnym gosp. rolnym	33	48	19	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	32	49	19	265
	501-750	40	48	12	187
	751-1000	41	45	14	183
	1001-1500	43	46	10	150
	Powyżej 1500 zł	60	32	8	127
Ocena własnych war. mater.	Źle	32	52	17	231
	Średnie	37	46	17	509
	Dobre	49	38	14	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	59	17	49
	Raz w tygodniu	40	44	16	579
	1-2 razy w miesiącu	37	52	11	165
	Kilka razy w roku	43	41	16	211
	W ogóle nie uczestniczy	40	40	20	103
Poglądy polityczne	Lewica	47	46	7	153
	Centrum	35	51	14	322
	Prawica	51	42	8	372
	Trudno powiedzieć	25	41	34	258